

Datum: 29.08. 2023.

Broj: 02-06-1048

TI BiH Predloženi zakoni daju privid reformi, dok se izbjegava uvođenje stvarne odgovornosti i transparentnosti

Banjaluka, 29. avgust 2023. godine: Transparency International u BiH (TI BiH) upozorava da zakoni usvojeni u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH, a kojima vlast na državnom nivou tvrdi da ispunjava prioritete u procesu EU integracija, i dalje ne omogućavaju potpunu transparentnost i odgovornost institucija i nosilaca pravosudnih funkcija. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Visokom sudskom i tužilačkom vijeću (VSTV) i dalje nije suštinski riješio pitanje potencijalnog skrivanja imovine nosilaca pravosudnih funkcija, dok je Zakon o slobodi pristupa informacijama u nekim segmentima lošiji od postojećeg i dodatno će omogućiti institucijama da od javnosti kriju informacije od javnog interesa.

Treba podsjetiti da je suština reformi na koje se BiH obavezala kroz 14. prioriteta bila jačanje vladavine prava i borba protiv korupcije gdje je ključna bila reforma pravosuđa, usvajanje i provođenje zakona o zaštiti zviždača i sukobu interesa, te pokazivanje konkretnih rezultata u smislu istraga, optužnica i presuda za krivična djela korupcije posebno one na visokom nivou. Ipak o ključnim reformskim zakonima sve manje se govori, dok vlast na državnom nivou tvrdi da demonstrira napredak na evropskom putu kroz usvajanje Zakona o organizaciji tržišta vina, Zakona o strancima i dva pomenuta "reformska zakona" koja će 30. avgusta po hitnoj proceduri biti razmatrana na Domu naroda, a kojima i dalje nisu ispunjene relevantne preporuke.

Konkretno, Zakon o VSTV-u nije obuhvatio sve preporuke EU i Venecijanske komisije i nije riješio pitanje sukoba interesa članova Vijeća, što je posebno došlo do izražaja izmjenama koje su uvrštene na sjednici Vijeća ministara. Uprkos tome što su prilikom usvajanja na Predstavničkom domu usvojena dva amandmana, nosiocima pravosudnih funkcija će biti omogućeno da ne prijavljuju imovinu bliskih srodnika (npr. djece) koji ne žive u istom domaćinstvu a ostavlja se i mogućnost da oni za koje postoji obaveza da dostave podatke o imovini to odbiju, što otvara dodatni prostor za zaobilaženje odredbi o prijavljivanju imovine. Ostavljena je i mogućnost da institucije na drugim nivoima vlasti blokiraju razmjenu podataka o imovinskim kartonima, što može dodatno zakomplikovati i obesmisлити procedure provjere imovinskih kartona. Nisu propisane ni adekvatne sankcije u situacijama sukoba interesa ili kada nosioci pravosudnih funkcija navode neistinite informacije u imovinskim kartonima.

Sa druge strane, organizacije civilnog društva još od 2021. godine upozoravaju da predloženi Zakon o slobodi pristupa informacijama propisuje preširok opseg izuzetaka od obaveze dostavljanja informacijama, koji je širi i od postojećeg, te ne obezbjeđuje nezavisnost u postupanju po žalbama u slučajevima kršenja Zakona. TI BiH kao organizacija koja godišnje uputi preko 2000 zahtjeva za slobodu pristupa informacijama i koja je upoznata sa praksom postupanja institucija, upozorava da će ove odredbe dodatno pogoršati stanje i vlastima ostaviti još veći prostor za skrivanje informacija od javnog interesa. Na ovo je upozoreno i od strane Evropske unije i drugih relevantnih institucija, ali su preporuke ignorisane.

TI BiH stoga ponovo poziva da se iskoristi prilika za unapređenje predloženih zakona i njihovih izmjena te amandmansi dorade sporne odredbe. U suprotnom će usvajanje neadekvatnih ili krnjih rješenja koja mogu dovesti u pitanje svrhu samih zakona, potvrditi da je namjera vlasti samo da pokaže privid napretka na

evropskom putu, dok se izbjegava suština provođenja reformi koje su neophodne kako bi se uspostavio minimum odgovornosti i vladavine prava u BiH.